

الحمد لله
الرحمن الرحيم

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد، رشته مدیریت آموزشی

موضوع: جایگاه مدیریت در اسلام

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین دکتر صدرالدین شریعتی

استاد مشاور: دکتر علی دلاور

پژوهشگر: غلامرضا چینی فروش

نشان ۱۳۷۲

۳۱۴۴

فصل اول

۱ - مقدمه	۱
۲ - سیری اجمالی بر آهنگ تحولات آموزش و پرورش	۲
۳ - روند تحولات آموزش و پرورش در ایران	۳
۵ - روند تحول در نظام آموزش و پرورش ایران پس از انقلاب اسلامی	۵
۹ - امیدها	۹
۱۱ - ۱- طرح مسئله	۱۱
۱۲-۱۶ - ۲- اهمیت و ضرورت مطالعه و تحقیق پیرامون موضوع	۱۲-۱۶
الف - بررسی از نظر بنیادی و علمی	
ب - بررسی از جنبه عملی و کاربردی	
۱۶ - ۳- اهداف تحقیق	۱۶
۱۷-۱۸ - ۴- روش انجام تحقیق	۱۷-۱۸
(الف - روش اجرای تحقیق ب - ابزار تحقیق ج - مراحل اجرای تحقیق)	
۱۹-۲۴ - ۵- پیشینه و منابع تحقیق	۱۹-۲۴
الف - پیشینه تحقیق (بعضی کتابهای تالیف شده، نشریات	
مقاله ها، تحقیقات، پایان نامه های تحصیلی)	
ب - منابع تحقیق (منابع شناخت مدبانی نظری، منابع شناخت مدبانی	
عملی)	

"فصل دوم"

"نگرشی بر سازمان، مدیریت و رهبری در اسلام"

۲۵	- پیشگفتار
۲۷	- مفهوم سازمان
۲۹	- پاره‌ای از مشکلات سازمان
۳۱	- مفهوم اسلامی سازمان
۴۲	- مفهوم مدیریت
۴۵	- مفهوم رهبری
۴۸	- تفاوت‌های مدیریت و رهبری
۵۰	- مدیریت و رهبری در اسلام
۵۵	- امامت الگوی متعالی مدیریت و رهبری در اسلام
۵۸	- مراتب مدیریت و رهبری در اسلام
۶۲	- برخی از ویژگی‌های مهم مدیریت و رهبری در اسلام
۶۲	۱- ساختار تو حیدی
۶۴	- ساختار تو حیدی و نگرش سیستمی
۶۸	۲- جهانی بودن
۶۹	۳- جاودانگی و خاتمیت
۷۳	۴- خلیفه الهی انسان
۷۶	- خلاصه فصل

"فصل سوم"

جایگاه مدیریت آموزشی در اسلام

۷۹	- پیشگفتار
۸۰	- مفهوم مدیریت آموزشی
۸۴	- مهمترین هدف مدیریت آموزشی
۹۵	- مفهوم آموزش و جایگاه آن در نظام اسلامی
۸۵	الف - مفهوم آموزش
۸۶	ب - ویژگیهای آموزش در اسلام
۸۶	۱- وجوب تعلیم و تعلم در اسلام
۸۷	۲- آموزش در اسلام به زمان و سن خاصی بستگی ندارد
۸۸	۳- آموزش در اسلام به مکان خاصی محدود نمیشود
۸۹	۴- آموزش از فردیاکرویهی خاص مورد نظر نیست
۹۰	ج- ارزشهای آموزش در اسلام
۹۱	۱- آموزش هدف امتعالی خلقت
۹۲	۲- آموزش به عنوان عبادت
۹۳	۳- آموزش (تعلیم و تعلم) به عنوان جهاد و مهاجرت در راه خدا
۹۵	د- بایستگیهای آموزش در اسلام
۹۵	۱- ملازمت و همراهی با عمل
۹۹	۲- تبعیت آموزش از تزکیه و تهذیب نفس

- نظام آفرینش به عنوان یک سیستم تولیدی آموزشی ۱۰۴
- ۱- خداوند متعال معلم و مربی اول انسان ۱۰۴
- ۲- هدف از خلقت انسان کسب علم و آگاهی و شناخت ۱۰۵
- ۳- کتاب خدا [قرآن] کتاب آموزش و پرورش و هدایت ۱۰۷
- جهان بشریت به عنوان یک سیستم آموزشی و پیامبر اکرم (ص) ۱۰۹
- مدیر این سیستم است .
- ۱- هدف از بعثت پیامبر مزرگو از اسلام تعلیم و تعلم است ۱۰۹
- ۲- پیامبر اکرم (ص) بزرگترین وظیفه و رسالت خویش را کار ۱۱۱
- معلمی و تعلیم و تعلم می داند .
- امامت و ولایت معنای دیگری برای مدیریت آموزشی ۱۱۳
- ۱- امامت در گفتار امامان معصوم ۱۱۳
- ۲- امامت در دعاهای و مناجات ها و زیارتها ۱۱۵
- ۳- سیره ائمه اطهار علیهم السلام ۱۱۷
- ویژگیهای مهم یک مدیر آموزشی از دیدگاه اسلام ۱۱۹
- ۱- عالم باشد ۱۲۰
- ۲- عامل باشد ۱۲۱
- ۳- ایمان و اعتقاد داشته باشد ۱۲۲
- ۴- همواره در حال خودسازی و تزکیه و تهذیب نفس باشد ۱۲۳
- مفهوم اسلامی مدیریت آموزشی ۱۲۵
- خلاصه فصل ۱۲۶

"فصل چهارم"

"پیشینه سازمانهای آموزشی در اسلام"

- پیشگفتار ۱۲۹
- مسجد : خاستگاه و اولین جایگاه آموزش در اسلام ۱۳۰
- مسجد به عنوان یک سازمان آموزشی ۱۳۱
- معروفترین مساجد آموزشی ۱۳۴
- مکتب : اولین سازمان آموزش ابتدائی در اسلام ۱۳۸
- پیشینه مکتب ۱۳۹
- جایگاههای آموزش محلی ۱۴۱
- مدرسه : اصلیترین نهاد آموزش و پرورش مسلمین ۱۴۵
- مفهوم مدرسه و پیشینه آن ۱۴۵
- مدارس مسلمین و سطح تحصیلات ۱۴۸
- انواع مدارس در نظام آموزشی مسلمین ۱۴۹
- الف - آموزشگاههای خصوصی و مردمی ۱۴۹
 - (خانه های معلمان و دانشمندان، مغازه های دانشمندان،
 - کتابفروشیها و بازارها، مدارس تاسیس شده به وسیله
 - موقوفات خصوصی)
- ب - آموزشگاههای دولتی و جایگاههای آن ۱۵۷ تا ۱۶۵
 - (کاخها و تالارهای ادبی - کتابخانه ها، انواع کتابخانه ها
 - ۱ - کتابخانه های عمومی [بیت الحکمه، دارالعلم]
 - ۲ - کتابخانه های نیمه عمومی ۱۶۵
 - ۳ - کتابخانه های شخصی و خصوصی (..... ۱۶۶

- انواع مدارس دولتی..... ۱۶۷ تا ۱۷۴
- مدارس نظامیه (خواجه نظام الملک طوسی مؤسس نظامیه ها، انگیزه خواجه در ایجاد مدارس نظامیه - انواع و تعداد نظامیه ها [نظامیه نیشابور - نظامیه بغداد])
- دیگر مدارس مسلمین (نوریه ها، صلاحیه ها، مستنصریه) ۱۷۴ تا ۱۷۷
- مدارس پزشکی (بیمارستانها)..... ۱۷۷ تا ۱۸۴
- (بیمارستان مقتدری - بیمارستان عضدی بغداد - بیمارستان نوریه - بیمارستان بزرگ منصوریه قاهره - مدرسه دخواریه - مدرسه دنیسریه دمشق)
- مدارس شیعه از دیرباز تا کنون..... ۱۸۴
- از آغاز تا حکومت مغولان..... ۱۸۴
- مدارس شیعه در دوره مغولان و تیموریان..... ۱۸۹
- مدارس شیعه از حکومت صفویان تا زمان حال..... ۱۹۱
- حوزه های علمیه در اوم بخش نظام آموزش مسلمین و خلاصه فصل..... ۱۹۳

"فصل پنجم"

مدیریت سازمانهای آموزشی مسلمین

۱۹۷	- پیشگفتار
۱۹۹	- مسجد از نظر ساختار سازمانی
۲۰۰	- مکتب از نظر ساختار سازمانی
۲۰۳	- مدارس مسلمین از نظر ساختار سازمانی
	(خانه یاخوابگاه دانشجویان، حجره اساتید، مدرسه، مسجد،
	کتابخانه، داروخانه، آشپزخانه و نهارخوری، بقیه تاسیسات)
۲۰۹	- وضعیت مالی نهادهای آموزشی مسلمین
۲۱۰	۱- هدایای خلفا و حکمرانان
۲۱۰	۲- دستمزدها و یادداشتهای خصوصی
۲۱۲	۳- موقوفات
۲۱۶	۴- بیهوشها و کمکها و صدقات
۲۱۷	۵- زکوة شرعی
۲۲۰	- سهم امام
۲۲۳	- نحوه اداره مؤسسات آموزشی مسلمین
۲۲۳	الف- مساجد
۲۲۵	ب- مکتبها
۲۲۵	ج- مدارس
۲۳۰	- سلسله مراتب مدیریت در مدارس مسلمین

الف - بخش اداری.....	۲۳۲ تا ۲۳۴
(متولی - نایب متولی - کتابدار - خدمتکاران - دربانان)	
ب - بخش آموزشی "هیئت علمی مدرسه".....	۲۳۵
۱- استادان و مدرسان.....	۲۳۵
مقام و منزلت استادان.....	۲۳۵
مراتب تدریس.....	۲۳۷
وضع مالی مدرسان.....	۲۳۸
انتخاب و گزینش استادان.....	۲۴۰
استادان و مدرسان، مدیران و ائمه نظام آموزش مسلمین.....	۲۴۴
۲- معیدان و نایبان مدرسان.....	۲۴۶
۳- دانشجویان "طالبان علم".....	۲۴۸
هرابطه تحصیلی.....	۲۴۸
انتخاب استاد و رشته تحصیلی.....	۲۵۱
دوره تحصیلی.....	۲۵۱
مزایای دانشجویی.....	۲۵۳
۴- رابطه متقابل استاد و دانشجو.....	۲۵۶
الف - رابطه استاد با دانشجو.....	۲۵۶
ب - رابطه دانشجو با استاد.....	۲۵۶
خلاصه فصل.....	۲۶۳

"فصل ششم"

برنامه ریزی آموزشی و درسی و سبکها و روشهای آموزشی در مدارس مسلمین

۲۶۵ پیشگفتار
۲۶۷ مفهوم برنامه ریزی
۲۶۸ جایگاه برنامه ریزی در نظام تربیتی اسلام
۲۷۰ برنامه ریزی آموزشی و جایگاه آن در نظام تربیتی اسلام
۲۷۱ برنامه ریزی درسی و جایگاه آن در نظام تربیتی اسلام
۲۷۳ برنامه درسی در نهادهای آموزشی مسلمین
	(الف - مساجد ، ب - مکتبها ، ج - مدارس)
۲۷۵ دوره های تحصیلی در مدارس
	(۱ - دوره مقدمات ، ۲ - دوره سطح ، ۳ - دوره خارج)
۲۷۹ ویژگیهای برنامه ریزی آموزشی و درسی در نظام آموزشی مسلمین
۲۸۱ تا ۲۹۰ سبکها و روشهای تدریس در مدارس مسلمین
	اول : روش حلقه دوم : روش سماع و اعاده سوم : روش املاء
	چهارم : روش مجلس پنجم : روش روایت ششم : روش قرائت
	هفتم : روش طبقه بندی هشتم : روش رحله
۲۹۱ خلاصه فصل

"فصل هفتم"

ارزشیابی در سازمانهای آموزشی مسلمین

۲۹۳	- پیشگفتار
۲۹۴	- مفهوم ارزشیابی
۲۹۵	- مفهوم ارزشیابی در اسلام
۲۹۷	- ضرورت و اهمیت ارزشیابی از دیدگاه اسلام
۳۰۰	- اهداف ارزشیابی از دیدگاه اسلام
۳۰۲	- ویژگیهای مهم ارزشیابی در نظام اسلامی
۳۰۶	- مفهوم ارزشیابی آموزشی
۳۰۹	- نحوه ارزشیابی در سازمانهای آموزشی مسلمین
۳۱۱	- انواع ارزشیابی و امتحان در مدارس مسلمین
۳۱۱	الف - ارزشیابی به عنوان امتحان ورودی
۳۱۲	ب - ارزشیابی در حین تحصیل
۳۱۴	- گواهینامه یا جواز "اجازه نامه"
۳۱۶	- انواع اجازه نامه ها
۳۱۹	- خلاصه فصل